

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

BIBLIOTEKA

OTRDIEN,
1992. gada
17. martā

Nr.16 (6284)

Mazumtirdzniecības
cena 1 rublis

LAUKU AKTUALITĀTES

Kolhozu un sovhozu vairs nav...

Rajona pašvaldību vadītāju un zemnieku biedrību priekšsēdētāju kopīgajā sīkākā lauksaimniecības pārvaldes priekšnieks Jānis Vucēns paziņoja, ka esot likvidēts pēdējais bastions, proti — visi kolhozi pārveidoti par paju sabiedrībām. Līdz 15. martam tām bija jāreģistrējas notariāta kantorī.

Vairākas jaunās paju sabiedrības atmetušas bijušo kolhozu nosaukumus. Kolhozs «Līvāni» tagad ir paju sabiedrība «Dubna», «Vārkava» kļuvusi par «I Vārkavu», savukārt «Dubna» — par «Vārkavu». Silajāņu puses bijušie kolhoznieki savu paju sabiedrību nosaukuši par «Gaismu», no «Zelta varpas» nosaukuma «pazudis» vārds «zelta» un turpmāk būs vienkārši «Vārpa». Kirova kolhozs tagad ir paju sabiedrība «Druva», bet K.Marksa kolhozs — «Pelēči», «Latgale» pārtapusi par «Preiļupi».

Sabiedrībai būs jālūdz valdība

Rajona Tautas deputātu padomes valdes priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants informēja pašvaldību vadītājus un zemniekus, ka situācija jaunu ceļu būvē un esošos uzturēšanā kartībā ir vairāk nekā kritiska. Īpašas grūtības sagaidot lauciniekiem, kuriem šo ceļu nav un nebūs, jo no republikas budžeta iedalītie līdzekļi jau izlietoti. Sakarā ar lielo

Par paju sabiedrību priekšsēdētājiem vairumā gadījumu ievēlēti tie paši kolhozu priekšsēdētāji, izņemot vienīgi «Gailišus» un «Jersiku». Šīs paju sabiedrības turpmāk vadīs galvenais inženieris F.Kuzņecovs un iecirkņa priekšnieks J.Škapars.

Visomulīgāk paju sabiedrības dibināšana noritējusi Jersikas pagastā. Esošie un bijušie jersikieši, pēc ilgāka laika dibināšanas sanāksmē satikušies, draudzīgi cienājušies ar sviestmaizēm un dzēruši siltu tēju. Savukārt Aglonā visilgāk strīdējušies, būt vai nebūt paju sabiedrībai. Kā stāsta aculiecinieki, sabiedrības dibinātāji izšķirušies tikai ap plkst. 24.00, un dažs labs vairs tikko turējies uz kājām gan no noguruma, gan no pārlietas alkohola devas. «Vīra dūšā» paju sabiedrību viens otrs veidojis arī Pelēčos.

dārdzību 0,5 kilometru ceļa izbūve līdz zemnieku saimniecībai jau izmaksājis pusmiljona rubļu.

Valdes priekšsēdētājs izteica varbūtību, ka rajona sabiedrībai jau tuvākajā laikā nāksies lūgt republikas vadību, lai tā pārskata līdzekļu iedalīšanu Preiļu rajonam, kurā situācija ar ceļiem esot katastrofāla.

Jauni noteikumi, jaunas problēmas

Ar šī gada 1. martu stājies spēkā Latvijas Republikas Ministru Padomes lēmums Nr. 60 «Par noteikumiem zemnieku saimniecību apgādē ar kokmateriāliem uz atvieglotiem nosacījumiem». Kā informēja rajona virsmehāniķis A.Rudzītis, lēmums paredz zāģfabriku limitus atbilstoši apsaimniekotajām platībām.

Ja jaunsaimnieks, piemēram, apstrādā 10 hektārus zemes, tad celtniecībai var iedalīt līdz 60, bet remontdarbiem — līdz 30 kubikmetriem zāģmateriālu, ja ir 25 hektāri, tad attiecīgi 160 un 100 kubikmetrus. Zemnieku saimniecības, kurām ir vairāk nekā 2 hektāri pieaugušu skuju koku, nav iespējams saņemt kokmateriālus uz atvieglotiem noteikumiem citos mežos, bet likumā noteiktajā kārtībā tām jāiztieks ar pašu audzēto un kopto. Protams, visus meža dar-

bus var veikt tikai ar pagasta valdes un vietējās mežniecības atļauju.

Komentējot medību likumu, virsmehāniķis aicināja pagastu valdes pagaidām atturēties no līgumu slēgšanas ar citu rajonu mednieku organizācijām un firmām. Viņaprāt, rajona medību saimniecība pirmām kārtām jāizmanto savām vajadzībām un saprātīgi. Cita starpā, A.Rudzītis izteica neizpratni par «Novadniekā» publicēto informāciju, kurā bija sacīts, ka ārzemnieki, iespējams, medīs mūsu rajonā. Viņš sacīja tā: «Ārzemnieki jau tā ir izšāvuši pusi Eiropas mežu, tagad varbūt, pienākusi kārtā mūsu meža zvēriem? Mēs nekādā gadījumā nedrīkstam atļaut masveida medīšanu citu valstu pilsoņiem. Ir izstrādāts komercmedību nolikums, un pēc tā tad arī turpmāk vadīsimies».

Drošības tehnika tomēr jāievēro

Valsts tehniskā inspekcija, kura tagad ir neatkarīga organizācija, gatavojas paaugstināt prasības pret tiem, kuri izmanto nesakārtotu, neregistrētu tehniku, neievēro drošības noteikumus. Inspekcijas priekšnieks Reinis informēja, ka pēdējā laikā zemnieki un citi tehnikas īpašnieki to izmanto, pārkāpjot viselementārākos drošības noteikumus, piemēram, ar traktoriem pārvadā cilvēkus, pat bērnus.

Lai gan grūti sagādāt rezerves daļas, līdz pavasara sējai traktoriem un citām lauksaimniecības mašīnām jābūt sakārtotām un reģistrētām, sacīja Reinis, un brīdināja: ja tas nebūs izdarīts, inspekcija liks lietā soda sankcijas. Viņš vēl piebilda, ka nupat notikušā reida laikā vairāki akti jau sastādīti Rušonas un Rožupes pagastos. Turpmāk inspekcija ļoti stingri pārbaudīsot visu pagastos esošo lauksaimniecības tehniku.

Firma «Inta Union» sola pakalpot

Firmas «Inta Union» pārstāvis A.Garjānis no Līvāniem aicina izmantot šīs firmas organizatoriskos pakalpojumus, lai par sagatavoto papīrmalku ar Mālpils agrofirmas starpniecību atgādātu benzīnu. Firma varot eksportprecī no Līvāniem aizvest līdz ostai, jo transportēt papīrmalku ar vilcienu ir izdevīgāk nekā noligt autotransportu.

Cits viedoklis ir virsmehāniķim A.Rudzītīm — uz mežu nevajagot skatīties kā uz benzīna tvertni. Benzīns degot ātri, bet mežs augot ļoti lēni, tāpēc nevajagot aizrauties ar papīrmalkas gādāšanu, tās eksportēšana apmaiņai pret benzīnu jāveicot saprāta robežās.

Aina Iljina

Lats būšot nodrukāts septembrī

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Ekonomikas komisijas sēdē Latvijas bankas prezidents E.Repše sniedzis ziņojumu par nacionālās valūtas ieviešanas koncepciju.

Kā apgalvoja bankas prezidents, lats būšot nodrukāts šāgada septembrī, bet tas nenozīmē, ka to tūlīt ieviesīs apgrozībā. Jaunās naudas vienības kurss jau ir aprēķināts, lats līdzināsies vienam ekijam jeb divām vācu markām. Tādējādi jāsecina, ka

pēc pašreizējā kursa 1000 rubļu tiks pielīdzināti 7 latiem un 40 santīmiem. Turklāt vēl neesot izlemts, vai visi iezīvotāju uzkrājumi tiks mainīti. Droši vien par to lems parlament. Taču jāsaprot, ka jebkurā naudas reformā cilvēki tiek apkrāpti visai pamatīgi. Tāda ir ekonomikas vēsture, un cerēt, ka Latvijas naudas reforma būs izņēmums ir vairāk nekā naivi.

«Latvijas Jaunatne» (13.03.92.)

Rajona TDP sesijā

13. martā rajona TDP sesijas galvenais uzdevums bija rajona valdes vēlēšanas. Bez īpašiem sarežģījumiem (tiesa, par trim valdes locekļu kandidātiem balsojot atkārtoti) tika ievēlēta valdes locekle, rajona padomes sekretāre Valentīna BRICE un vēl 7 valdes locekļi: Jānis VUCĒNS, Jānis KUPRIS, Jānis EGLĪTIS, Jānis LIEPA, Andrejs GARJĀNIS (visi — rajona padomes deputāti un neatbrīvotie valdes locekļi), kā arī Viktors KŪKA (Rožupes pagasta valdes priekšsēdētājs, neatbrīvotais valdes loceklis) un Valentīna LIMANE (rajona izpildkomitejas finansu nodaļas vadītāja, atbrīvotā valdes locekle).

Tādējādi 2 vietas valdē vēl palika brīvas, nav skaidrības arī ar valdes priekšsēdētāja vietnieka kandidatūru. Bet sesija pieņēma lēmumu apstiprināt pašreizējo valdes sastāvu, kā arī uzdeva rajona valdei izstrādāt un iesniegt sesijai TDP prezidija un rajona izpildkomitejas likvidācijas kārtību un valdes izpildaparāta un štatu struktūru.

Atklāti balsojot, tika ievēlēts jauns pastāvīgās revīzijas komisijas priekšsēdētājs. Par to kļuva deputāts Ivans Jeršovs. Vēl sesija uzklusēja rajona zemes ierīcības daļas vadītāja Antona Valaiņa informāciju par zemes reformas gaitu rajonā. Uzklusēja, bet pagaidām nepieņēma lēmumus sakarā ar Jāņa Bojāra lūgumu atbrīvot viņu no rajona zemes komisijas priekšsēdētāja amata un Līvānu stikla fabrikas arodkomitejas atkārtotu lūgumu atļaut atbrīvot no darba deputāti Māriju Stalidzāni vai arī — finansēt viņās algošanu no budžeta.

Apspriežot rajona SPK Līvānu daļas

nodošanu Līvānu pilsētas valdes pārzinā, tika nolemts šo jautājumu risināt kopā ar Preiļu pilsētu un pagastiem. Sesija pilnvaroja SPK nodošanas jautājumus risināt rajona valdei kopā ar vietējām pašvaldībām.

Tika pieņemts lēmums par 1992. gada pirmā pusgada rajona sociālās nozīmes objektu celtniecības finansēšanu. Sesija deva atļauju rajona valdei nepieciešamības gadījumā šai lēmumā izdarīt korekcijas.

RAJONA VALDĒ

Rajona valdes sēdē, kas notika tūdaļ pēc sesijas, tika pārrunāta rajona izpildkomitejas reorganizēšanas: izpildkomitejas darbinieku atlaišanas un valdes izpildaparāta veidošanas jautājumi.

Rajona padomes priekšsēdētāja vietnieka funkcijas pagaidām veikt uzticēts deputātam Jānim Vucēnam.

Rajona TDP sesija atkal tiks sasaukta nākošnedēļ.

S.Jokste

ZIŅAS

• Otrdien rajonā uzturējās izglītības darba organizēšanas speciālists no Zviedrijas — Olle Osterlings Latvijas Izglītības attīstības institūta direktora Pētera Pundura pavadībā. Lai Zviedrijā izveidotais centrs palīdzības sniegšanai Latvijas skolotājiem varētu darboties istā virzienā, vispirms nepieciešams redzēt mūsu skolas. Sevišķi Olli Osterlingu interesēja lauku skolas, tāpēc viņš ieradās Rožupes deviņgadīgajā un Preiļu 1. vidusskolā. Rožupes skolā tas bija pirmais ārzemnieku apmeklējums. Viesis runājās ar divu klašu skolēniem, uzklusēja skolotāju stāstījumus, interesējās, kā un cik plaša profila skolotāji Latvijā tiek sagatavoti.

• Rīgā notika Latvijas un Zviedrijas organizācijas «Glābiet bērnus» un Latvijas valdības kopīgs seminārs «Par optimālu bērnu tiesību aizsardzības struktūras izveidošanu Latvijā pie pašvaldībām». No mūsu rajona tajā piedalījās V.Koķe, V.Liniņa, T.Veļeckā, I.Mihailova — cilvēki, kas katrs savā sfērā mūsu rajonā gāda par bērnu labklājību. Bet, kā to rāda arī semināra nosaukums, galvenā atbildība bērnu labklājības nodrošināšanā turpmāk tiks prasīta no pašvaldībām, un izstrādātājam bērnu tiesību aizsardzības modeli tieši pašvaldībām paredzēta galvenā vieta. Taču no mūsējiem — ne no pagastiem, ne no rajona pašvaldības — uz šo semināru neviens neieradās, un daudzās lietās varēs aizbildināties ar nezināšanu. (Sālīdzināšanai — no Ludzas bija ieradušies bērnu labklājību gatava nodrošināt komanda vairāk nekā 20 cilvēku sastāvā.)

• Latvijas televīzijas rīkotajā konkursā «Ko tu prot?», pusfinālā piedalījās Vineta Elksne no Līvānu 1. vidusskolas, kā arī rajona skolēnu jaunrades centra Līvānu bērnu jaunrades nama 4. klašu ansamblis un etnogrāfiskais ansamblis «Ceiru-leits». Vineta Elksne iekļuva finālā, kas notiks 22. martā. Otrklasniece Vineta ar skaņo balsi, tāpat kā 4. klašu ansamblis, ir skolotājas Martas Rimšas mācīti.

• Rajona galvenā bibliotēka turpina iepazīstināt lasītājus ar patlaban pieejamo latgaļu literatūru. Ar Līvānu puses literatūru dzīvi un daiļradi, ar latgales kultūras darbiniekiem — šīgada jubiliāriem šoreiz tika iepazīstināti 1. vidusskolas vecāko klašu audzēkņi. J.Grišāna un O.Džeņa memoriāli, O.Rupaiņa, R.Mūka, J.Klīdzēja un citu latgaliešu rak-

stnieku darbi šobrīd ir pieejami skolas lasītavā.

• Lai veicinātu vokāli instrumentālo ansambļu izaugsmi, 25. aprīlī Aglonā un dienu vēlāk Līvānos notiks nakts koncerti. Katrs kolektīvs gatavo pusstundu garu programmu. Aglonā uzstāsies Gailišu, Aizkalnes, Sīlukalna, Galēnu un Pelēču muzikanti, bet Līvānos — Riebiņu, rajona kultūras nama, Stabulnieku, būvmateriālu kombināta, biokīmiskās rūpnīcas kolektīvi un cilvēks — orķestris Viktors Gžibovskis. Koncertu laikā vērtēs ansambļu sniegumu (bez tarifācijās), noteiks interesantāko programmu, izpildītāju, gaismas efektu pielietojumu, bet publika — savu miluli.

• Šonedēļ Rīgā notiek ASV Baltijas Fonda organizētā konference pašvaldību pārstāvjiem. Pirms tam līdzīgas konferences notika Lietuvā un Igaunijā. Preiļu rajonu šoreiz pārstāv rajona TDP priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants.

• Sestdien konkursa gaitā tika noteikts «Superpuika - 92». Par šī titula ieguvēju kļuva Līvānu 2. vidusskolas 8. klases skolnieks Viktors Šļujevs.

• Sestdien Preiļu pagasta kultūras nama pagrabtelpā sāka darboties mākslas salons.

• Ar ko starplaikā starp iesaukumiem nodarbojas rajona valsts dienesta pārvalde? Kā pastāstīja pārvaldes nodaļas vadītāja Rita Mičule, viens no pienākumiem ir brīvprātīgo robežsargu formēšana valsts robežapsardzībai.

5 vīri no mūsu rajona par robežsargiem pārkvalificējušies jau pagājušā gadā, 10 vīri līgumu noslēguši šomēnes, un vienu grupu paredzēts nokomplektēt aprīlī. Pārsvārā līgumi dienestam robežapsardzībā tiekot slēgti laika periodam no 1 līdz 5 gadiem. Par robežsargu var kļūt ikviens jauns vīrietis (no 20 līdz 36 gadiem), pirms tam 2 mēnešus apgūstot profesionālās iemaņas mācību centrā Ventstpils rajona Vārmē.

• Nodarbinātības valsts dienesta Preiļu nodaļas vadītājs Staņislavs Bernāns informēja, ka pagājušās nedēļas nogalē darbu meklējuši 85 cilvēki, bet piedāvāta tikai 1 (elektriķa) darba vieta.

• Pēc alkoholisko dzērienu cenu paaugstināšanas dārgāka kļuvusi kandža, ko Preiļos piedāvā tā dēvētās «točkas». Kā «Novadniekam» pastāstīja kāds to pastāvīgs apmeklētājs, pusstops kandžas tagad maksā 110 rubļus. Tiesa, pazīstamiem un «pastāvīgiem klientiem» cena esot mērenāka — 70 rubļi par 0,5 litru pudeli.

Preiļos, jautrajos Meteņa svētkos

Svētdiena, 8.marts, Preiļu 2. vidusskolas skolēnu lielākajai daļai un viņu vecākiem bija sevišķa — notika seno un tradicionālo Meteņa svētku atzīmēšana.

Svētkiem visi bija nopietni gatavojušies. Par to liecināja krievu tautas spēļu un krievu nacionālo ornamentu zīmējumu izstāde. Tirdziņā varēja iegādāties skolēnu darinātos suvenīrus. Sevišķi liels pieprasījums bija pēc lādiņiem, kuras bija gatavojuši pulciņa «Suvenīrs — pārsteigums» dalībnieki skolotājas Tatjanas Koževņikovas vadībā, kā arī pēc piezīmju grāmatiņām, ko bija veidojuši skolēni, kas darbojas skolas bibliotekāres Aleksandras Aleksejevas vadītājā iesiešanas pulciņā.

Galvenais varonis šajos svētkos tomēr bija pats Metenis — no salmiem veidota lelle. Tikšanās ar Meteni organizēja Petruška (Andrejs Ivanovs) ar saviem draugiem — jokdariem (Koļa Vinogradovs, Sergejs Trifanovs un Sergejs Jerofejevs). Metenis atbrauca zvārguļu skaņu un bajāna mūzikas pavadījumā. To pavadīja jokdari un tautu meitas. Kā tas pēc tradīcijas pienākas, Meteni sagaidīja saimnieks — skolas direktors O.Hļebņikovs ar pirāgu. Pirāgs tika laists pa riņķi, un to nogaršot dabūja arī citi.

Metenim veltu dziesmu bajāna pavadījumā dziedāja kultūras nama ansamblis (vadītāja S.Stepanova). Pēc tam skanēja citas krievu tautas dziesmas. Ļoti daudz aplausu saņēma Katja Meldere un Rostislavs Kolosovs par Metenim velūtajām jautrajām častuškām. Krievu tautas dziesmas dziedāja arī meiteņu (4.—5.kl.) ansamblis (vadītāja O.Siliņa), pirmo klašu ansamblis (vadītāja N.Regulevska) un 4. a klases ansamblis (vadītāja P.Ivanova).

Meteņa svētki — tā ir tautas fantāzija. Šoreiz bija ieradušies budēļi. 5. a klases skolēni uzjautrināja klātesošos ar nelielu ainu, kurā zvēri

iestajas par labestību un taisnību.

Meteņa svētkos allaž ir daudz ēdamā. Pirmais, kas bērniem sagādāja jo sevišķi daudz prieka, — saldējums. Un arī mazliet apbēdināja, jo tā izrādījās pamaz. Pēc tam varēja cienāties ar kūkām, bulciņām. Kad atbrauca Metenis, sākās cienāšanās ar bliņām, pirādzīpiem un karstu tēju no patvāra.

Pēc tradīcijas Metenis jāpavada tikpat vērienīgi kā sagaidīts. Jo tas ierodas uz vienu dienu. Jokdari organizēja malkas sagādi, ugunsкура sagatavošanu un lelles — Meteņa — sadedzināšanu. Uz ugunsкура vietu to pavadīja visi svētku dalībnieki. Pēc tradīcijas sadedzināšana nozīmē ziemas padzišanu un pavasara ataicināšanu. Tautu meitas rāja, jokdari lamāja Meteni — krāpnieku un rīmu. 4. klašu skolēni, ejot riņķa deju, dziedāja saulei velūtu dziesmu, aicinot dabu atstāties no ziemas miega. Tā izskanēja kā svētku pēdējais akords.

Bet jautrība vēl turpinājās. Dramatiskā pulciņa (vadītāja J.Dosemenova) dalībnieki bija gatavojuši cirka priekšnesumus. Sākās rotaļas. Vieni aizrāvās ar mīklu atmiņēšanu, citi iesaistījās krievu tautas spēlēs. Daudzi iegādājās gramatas, ko uz svētkiem bija atvešūši grāmatu nama darbinieki. Pēdējais svētkus atstāja J.Semjonovs, jo gribētāju pavizināties pajūgā bija pulka.

Mēs, skolas administrācija, pateicamies visiem, kuri palīdzēja sagatavot šos svētkus gan ar saviem padomiem, gan ar praktisku darbu. Mūsu mērķis bija atdzīvot senu tautas tradīciju. Vai izdevās? Gaidām lasītāju atsauksmes un priekšlikumus. Kā šos svētkus atzīmēja Latgalē agrāk?

V.Maksimova,
Preiļu 2. vidusskolas direktora vietniece
ārpusklases darbā
J.Silicka foto

AR MŪZIKU UN DOMU PAR RUBLI

Skola — kultūras centrs savā pagastā. Iespējams, ka dažviet laukos akcenti zināmu apstākļu dēļ jau tuvākajā nākotnē tiks salikti tieši tā. Piemēram, jaunā Pelēču deviņgadīgā skola savas puses kultūras dzīvei spēs dot daudz. Te šogad atvērtā Preiļu mūzikas skolas filiāle, kur mācās 24 skolēni. Ko šāda akordeona, klavieru, vijoles vai pušamo instrumentu spēles apgūšana uz vietām nozīmē pašlaik, grūti pat novērtēt. Skaidrs, ka uz rajona centru mūzikas skolu dārgo biļešu un reto autobusa maršrutu laikā Pelēču bērni nespētu izbraukt. Bet viņi muzicē sev un saviem ļaudīm par prieku, muzicēs vēlāk savās ģimenēs. Skolā

sācis darboties vokāli instrumentālais ansamblis Romualda Kairāna vadībā, arī skolas kapela. Pēdējos gados skola nopirkusi daudz mūzikas instrumentu.

Bet kā nopelnīt naudu? Jaukās cerības uz jauno siltumnīcu apsaimniekošanu diemžēl izgaisa, kad izrādījās, ka tās nodotas ar brāķi — caurām siltā ūdens pievades caurulēm. Tomēr skolā nezaudē dūšu. Spirtgi kastītes zaļo tomātu dēsti, sagādātas daudz puķu un dārzeņu sēklas, un siltumnīcās dēstu audzēšana sāksies, vismaz izmantojot pavasara saules siltumu.

L.Sila

BĒRNU LABUMAM VIENMĒR JĀDOD PRIEKŠROKA!

♦ Turpinām sarunu ar rajona galvenā ārsta vietnieci mātes un bērna jautājumos Vilmu KOKI. (Laikraksta iepriekšējā numurā jautājumi un atbildes bija par bērniem — invalīdiem.)

— Tātad, rajona galvenā pediatre jūtas atbildīga par bērnu no viņa pirmajām dzīves minūtēm līdz pat piecpadsmit gadam. Pareizāk sakot, par viņa veselību, par to, lai saslimušam bērnam būtu iespējams izmantot visus pieejamos līdzekļus un palīdzību veselības atgūšanai. Bet veselības saglabāšanu ietekmē daudzi no paša bērna neatkarīgi faktori. Piemēram, cik godprātīgi organizēta ēdināšana bērnudārzā. Cik apzinīga attieksme pret bērna veselību ir skolā, kurā viņam lemts mācīties. Kam lai pašā bērnā ir patērētas skolā klase ir tik pārbīvēta, ka uz katru bērnu iznāk labi ja pa kvadrātmetrā «dzīvestelpas»? Ja nav stadiona un fizikultūras stundas notiek uz asfalta, kur iespējams gūt smagas traumas? Ja klasē, redzi bojāot un atmiņu traucējošu, ruc un drebināš luminiscējošās spuldzes? Ja bērns žēlojas, ka vajag lielu izmanību, lai pusdienojot skolas ēdnīcā, tiktu pie tīras karotes? Bet kāda māte stāstīja, ka viņas bērns ir saslimis ar gastrītu tikai tādēļ, ka bieži palicis neēdis pusdienas, jo nespējis dzert no krūzītēm ar netīrām malām un slikti meties no kompotā peldošiem makaroniem.

Mūsu pašu Preiļos dzīvojamo namu masīvos dažviet bērnu rotaļu laukumā nāk «komplektā» ar gāzes pazemes cisternām, no kurām nepātrauk ū izgaro gāze un jautājums tikai, uz kuru pusi pūš vējš. Un šis, no dzelzs gatavotās, ledaini aukstās rotaļu iekārtas vai nesagādā ne vienu vien jauniņu pacientu ginekologam? Vai ir cilvēks, vai dienests, kas ir atbildīgs, lai bērna veselību neapdraudētu ne skolā, ne uz ielas, ne pagalmā?

— Daži no šiem jautājumiem attiecas uz higiēnisko un epidemioloģisko dienestu. Profesionālās apskates, potes, profesionālā orientācija — medicīnas darbinieku pārzīnā. Bet kopīga apvienojoša dienesta mums nav. Iespējams, ka

tas ir Bērnu fonda, kam arī rajonā ir sava nodaļa, kompetencē. Tikai cits jautājums, ka cilvēks, kam šis nodaļas vadīšanas darbs sabiedriskā kārtā ir uzlikts — V.Liniņa, ir ļoti aizņemta savā tiešajā darbā (lauku skolas direktore) un savu četru bērnu audzināšanā, un nevaram no viņas prasīt neiespējamo. Bet jebkurā normālā valstī, ar ko mēs parasti salīdzinām dzīvi savā Latvijā, šādi gadījumi, par ko jūs jautājat, vispār nevarētu būt. Trauksmi sen būtu cēlušies vecāki, vietējās varas visu nokārtotu. Arī pie mums taču ir vecāku komitejas. Un tieši tām kopā ar pašvaldībām būtu jā rūpējas, lai skolās bērnu veselība netiktu apdraudēta. Arī skolu virtuvēs vecāku komitejas var ieviest kārtību. Nekur jau nav arī tā, ka lielajās skolās ir savas medmāsu, kas atbild par sanitāri higiēnisko stāvokli un potēm.

Tomēr ēdināšana iziet ārpus medicīniskā dienesta darbalauka. Kaut arī pēdējos gados jūtama tieksme visu tā dēvēto sociālo darbu uzvelt medīkiem. Mums pietiek savu rūpju — ārstēšana un iedzīvotāju izglītošana veselīga, pareiza dzīvesveida propagandēšanā. Bet laikam vēl ilgi jutīsim vecāku neaizsargātību, bezatbildību. Ko nu gaidīt, ka vecāki cels trauksmi par to, kur un kā mācās vai spēlējas viņu bērni? Ja bieži aizmirst par vēl svarīgākiem pienākumiem. Vai pediatriem būtu jāmeklē mājās dzīvojošs mazulis, kuram pienācis laiks saņemt potī un tādējādi tikt pasargātam no bīstamām slimībām? Diemžēl ar to jāstāpās.

Vecāku neapzinīgums izpaužas vēl daudzos veidos. Piemēram, mātei ir izsniegta slimības lapa sasirguša bērna ārstēšanai. Būtu jāspiež sulīņas, jāgatavo kompreses, inhalācijas. Bet ierodas pediatre un ierauga, ka māte sarīkojusi ģenerālūtišanu dzīvoklī! Bet ir vēl traģiskāki gadījumi. Bērns ir smagi slimis vienu dienu, — bail iet pie ārsta, jo, raugi, varot ielikt slimnīcā,

bail iet arī otru dienu, un kad beidzot sadūšojas, bērnu neviens vairs nespēj glābt... Paretam, bet šādi bēdīgi gadījumi rajonā tomēr ir bijuši.

— Bet varbūt tomēr reiz derētu noskaidrot, vai šīm māšu bailēm atdot bērnu slimnīcā nav kāds pamats?

— Domāju, ka nē, jo tieši pēdējos gados mēs jaujam māmiņām atrasties slimnīcās nodaļā kopā ar savu bērnu līdz trīs gadu vecumam, ja vien to atļauj mājas apstākļi. Protams, varētu vēlēties labākus apstākļus nodaļā, ko mēs varēsim uzlabot pēc kapitālā remonta, kad nodos jauno slimnīcas korpusu.

— Ja esam nonākuši pie tik bēdīgas tēmas, kā pie bērnu nāves, varbūt parunāsimies par to vairāk. Vispār man brīžiem liekas, ka mūsu Latvija savā attīstībā ir jāpielīdzina cilvēkējāju ciltīm, jo es tiešām nezinu pasaulē vēl tādu valsti, kur tik daudz sadedzina dzīvus bērnus. Arī šoziem. Prāts nespēj aptvert, kā var būt, ka nedēļas laikā noded pat divas mājas ar trim četriem bērniem katrā... Ir valstis, kurās ar likumu paredzēts sods vecākiem, ja par astoņiem gadiem jaunāki bērni tiek pamesti bez uzraudzības...

— Visi tie septiņi bērni pēc gada vecuma, kas pērn rajonā ir gājuši bojā, varēja dzīvot. Ugunsgrēki, ūdens, ceļu satiksmes traumas viņus aizveda kapā.

Līdz gada vecumam pērn miruši 11 bērni. Septiņi no viņiem ar iedzimtām patoloģiskām novirzēm, kas nav savienojamas ar dzīvi, piemēram, nav puses sirdij... Arī pārējie četri bija piedzimuši slimi ar tādām kaitēm, ka praktiski no dzemdību nodaļas neizgāja. Un te nu atkal jāatgriežas pie mātes veselības. Bet kas gaida nākotnē? Kādi bērni dzims mātēm, kuras šodien dzer pienu ar 1,5 procentus lielu tauku saturu? Bez tam — pienu, kurš benzīna trūkuma apstākļos no vienas otras vietas tiek izvests tikai

reizi četrās dienās? Cik dienu vecs tas nonāk mūsu galdā? Nesalīdzināmi labāki apstākļi šajā ziņā ir lauku bērniem. Iespējams, ka pašlaik un arī tuvākajā periodā viņi dzīvos ļoti slikti apgūrti, bet nenoliedzami — daudz labāk pāduši. Gribu atzīmēt vēl vienu pozitīvu momentu — jaunajās ģimenēs daudz mazāk ir ieviesies dzeršanas posts. Mazāk ir jārunā par dzērāju vecāku kropliem bērniem.

— Mazāks kontingents arī dažādām palīgskolām, to skaitā Rudzētiem?

— Tas laiks ir garām, kad skolotājam negribējās noņemties ar kādu bērnu, kuram nedaudz gausāka uztvere, un šādām bērnam bija visas iespējas tikt pieskaitītam pie neattīstītajiem. Iespējams, ka daudzās palīgskolās uzturas gluži veseli bērni ar lēnāku attīstību. Un vairāk par visu viņiem vajadzīga kvalificētu psihologu palīdzība.

Mēs esam tikuši pāri daudzām kaitīgām teorijām. Vēl pirms gadiem pieciem jaunie vecāki vadījās pēc padomju pedagogijas «gudrībām» — jo stingrāk un bargāk izturēties pret bērnu, jo labāk.

Neiūtot līdzīgu bērna asarām, nepaauklējot, neapmīļojot viņu, bargi noguldot tumšā istabā vai atstājot vienu, kaut arī viņš baidās, bīkstot un iekaušot, ko vēl nereti pat uz ielas var redzēt, bērns tika audzināta citsirdība, par kuru vēlāk visi liekulīgi brīnās, — kā tā ir radusies? No pirmajām dienām bērnam ir vajadzīga labestība. Viņš ir jāņem uz rokām, ar viņu mīļi jāsarunājas, viņam ir jāpadzied, ir jāpasež pie viņa gultņas, viņam iemiegot.

— Žēlsirdība pirmām kārtām ir jūtas, kuras jāieaudzina, vai ne tā?

— Bērni ir jālutina.

— Tie ir paši skaistākie vārdi šajā intervijā. Un ar tiem arī beigsim. Paldies par sarunu.

Līvija RANCĀNE

♦ Atgriežoties pie publicētā

AFGĀŅU TAUTĀ JŪS ATCERAS

Izpildot «Novadniekā» publicēto Jura Lubgana lūgumu, labprāt centīšos atbildēt uz viņa izvirzītajiem jautājumiem.

Ko tad īsti darīs cilvēki ar ieročiem? Viņi brīvprātīgi aizstāvēs savu Tēvzemi tai grūtības brīžos. Atcerēsimies pagājušā gada janvārī. Doma par Zemessardzes izveidošanu radās īsi pēc šiem notikumiem. Zemessargu pienākums ir uzlicīgi kalpot Latvijas Republikai, ievērojot tās likumus, doto zvērestu un dienesta reglamentus. Šajā nestabilitājo pārmaiņu laikā viņi būs drošības garantants lauku sētām, atsevišķiem pilsoņiem un savas ģimenes locekļiem. Mēs panāksim zemessargu vienību tādu sadarbību, lai šajā laikā novērstu un neitralizētu iespējamo bandītisma izplatīšanos.

Jums taisnība — regulārā karaspēka funkcijas Zemessardze nespēs veikt. Nez vai nopietna starpvalstu bruņota konflikta gadījumā to varēs visi Latvijas «bruņotie speki» — robežsargi, policija un zemessargi kopā. Bet pretī parastam cilvēkam (es to saprotu — godīgam) zemessargs nestāties.

Nav pamata apšaubīt fotogrāfijā redzēto cilvēku pašizliedzību un prasmi nepieciešamības gadījumā stāties savas valsts neatkarības sardzē. Lai izvairītos no dienesta Padomju Armijā, vajadzēja pat vairāk vīrišķības, nekā Afganistānā slepkavojot cīnījās par savas zemes neatkarību. Protams, militārā pieredze izpalika, taču rokas netika notraipītas ar nevainīgu cilvēku asinīm. Vai atceroties Afganistānas «atbrīvošanas cīņās», jums nepaliek «kaut kā nelabi ap sirdi un nemāk smagas domas», kā tas bija pēc pārdomām par Zemessardzi? Es nedomāju, ka latviešu tauta Afganistānā dienējušos pušus uzskata par pazudušiem cilvēkiem, taču neredz pat pamatu pacelt viņu tiesības pāri citu cilvēku tiesībām.

Nešaubos, ar ieroci rokās Jūs uzreiz ievēros (ar visām izrietošajām no tā sekām), tomēr neiesaku to ņemt, jo «vai nebūs tā: kam ieroci rokās, tas arī diktē...» — tas no Jūsu raksta. Un nez vai Jūsu tiesību diapazons pēc tam paplašināsies.

Sliktas attiecības ar pušiem... Atvainojiet, to Zemessardze diez vai varēs līdzēt. Pamācīniet pats atrast kļūdas savā rīcībā, rakstura — reizēm palīdz.

Zemessardzē ir vajadzīgi cilvēki ar pieredzi militāros jautājumos. Ja jums ir vēlēšanās savu turpmāko dzīvi saistīt ar Zemessardzi, Preiļu bataljona štābs gatavs izskatīt jūsu jautājumu visdrīzākajā laikā (bez laikraksta starpniecības).

Līdzko pagasta vadība, policijas iecirkņa pilnvarotais apliecinās Jūsu uzticību Latvijas Republikai, augsto iekšējo kultūru un stāju, par ko es nešaubos, rajona zemessargi būs lepnī. ka viņu rindās kļāt nācis vēl viens pieredzējis un uzticams biedrs.

Čerībā tīkties personīgi
Boleslavs Kivlenieks,
35. Preiļu Zemessardzes
bataljona komandieris

PAR BIBLIOTĒKU ŠODIENU

Mūsu republika pašreiz pārvērta dzīvi politisko un sociālo parvērību grūtības, pārejot no centralizētas valsts iekārtas uz parlamentāru sistēmu. Sistēmas izmaiņas skārušas arī bibliotēkās.

Nedaudz par bibliotēku tīklu rajonā. Pašreiz rajona iedzīvotājus apkalpo 43 tautas bibliotēkas, tajā skaitā 39 — laukos. No tām trīs strādā uz pusslodzi. Kopējais lasītāju skaits ir 13702, no tiem — 6673 laukos. Grāmatu fonds ir 543722 eksemplāri, tajā skaitā laukos — 371202. Grāmatu izsniegums — 345521, no tā laukos — 137330.

Nozīmīgu vietu iedzīvotāju bibliotēkrajā apkalpošanā ieņem pārvietojamās bibliotēkas un bibliopunkti. Abās pilsētās — Preiļos un Līvānos — darbojas divas pārvietojamās bibliotēkas un seši bibliopunkti, pagastos — 15. Tajos apkalpoti 1403 lasītāji jeb desmit procenti no lasītāju skaita.

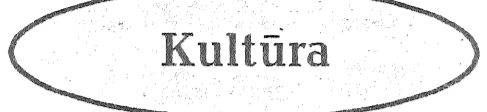
Ar 1991. gadu Līvānu pilsētas bibliotēkas nodotas pilsētas pašvaldībai.

Bibliotēku darbs sasaucas ar tiem notikumiem, kuri svarīgi Latvijai un Latgalei. Bibliotekāri cenšas palīdzēt lasītājiem iepazīt savu novadu, turpinot apgūt kultūras vērtības, kas līdz šim bija noklusētas. Iespēju robežās, apgūstot latgaliešu trimdas literatūru, lasītāji tiek iepazīstināti ar tām bagātībām, kas saglabājušas.

Kā pamats visam novadpētniecības darbam bibliotēkās ir rajona laikraksts «Novadnieks», jo ne vienā citā periodiskajā izdevumā mēs neatradīsim tik bagātīgu

materiālu klāstu par mūsu rajonu. Nav noliedzams fakts, ka izņemot «Mōras Zemi» un «Katoļu Dzeivi» republikas presē ļoti reti atrodami raksti par Latgali un mūsu rajonu. Tādēļ mēs esam ļoti ieinteresēti mūsu laikraksta saglabāšanā.

Ja lasītāju skaits pēdējos gados republikā un arī mūsu rajona bibliotēkās samazinājās, tad patreiz notiek pretējais — lielākajās bibliotēkās tas pieaug. Izskaidrojums ir ļoti vienkāršs: grāmatas un prese kļūst arvien

dārgākas, to nav iespējams iegādāties personīgi.

Skolotājiem un skolēniem sakarā ar izmaiņām mācību programmās arvien biežāk nepieciešami bibliotēku pakalpojumi. Iespējams, ka par potenciāliem bibliotēku lasītājiem kļūs arī bezdarbnieki.

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem bibliotēkrajā dzīvē patreiz ir bibliotēku fondu komplektēšana, ko veic rajona galvenās bibliotēkas komplektēšanas un apstrādes nodaļa. Gadu desmitiem bibliotēku fondi tika komplektēti pēc dažādiem centralizēti izstrādātiem priekšrakstiem, rekomendācijām un pavēlēm, arī aizliegumiem, līdz ar to bibliotēku fondi tika pārpludināti ar literatūru, kuru lasītāji maz pieprasīja vai pat nemaz nelasīja, tajā pašā laikā ļoti vajadzīgas grāmatas bibliotēkās nenokļuva.

Cilvēku likteņi — laikmeta raksturojums

Trīs dienas mūsu rajonā uzturējās Anglijas Karaliskās psihiatru kolēģijas biedre Anita Kalna—Timane. Lai iegūtu M.Phil. grādu Esekssas Universitātes Socioloģijas departamentā, viņa pēta latviešu sievietes likteņstāstus. Zinātniskās tēmas izvēli noteica vecvecāku, kuri nāk no Alūksnes, stāstījums par vecajiem laikiem.

Latviešu sievietes likteņi, uzskati un pārdzīvojumi dažādos laika posmos. Pētniece ir intervējusi sievietes, kurām ir 40—45 gadi, arī tās, kurām ir pāri 70. Ir ierakstīta saruna pat ar 92 gadus vecu. Savos pētījumos viņa vēlas atklāt un noskaidrot, kā dažādas valsts iekārtas ir ietekmējušas latviešu sievietes dzīvi, psihi un rīcību.

Anita Kalna—Timane tikās ar Preiļu un Saunas pagastā dzīvojošajām dažādu vecumu sievietēm. Viena intervija ilga trīs, četras stundas. Un tās visas gūlās kasetēs, lai vēlāk kļūtu par dokumentiem — laikmeta lieciniekiem.

Zinātniece ierakstīja Preiļu tautas dājamāta meistares Eleonoras Rečas stāstīto. Kasetē gūla arī Teklas Určas atmiņas. Anspokos savu dzīves stāstu angļu pētniecei pavēstīja Saunas folkloras ansambļa dziedātājas Bronislava Volonte un Jadviga Anspoka.

Šis bija jau otrais A.Kalnas—Timanes brauciens uz mūsu pusi. Gaidāms vēl viens viņas apciemojums.

V.Romanovskis

Vai tā ir privatizācija

1991. gada 21. jūnijā Latvijas Republikas AP pieņēma likumu par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju. Tā otrajā punktā paredzēts, ka šī pasākuma nolikuma projektu izstrādā attiecīga uzņēmuma administrācija, nosaka kopējā kapitāla daļu un tā daļu aprēķināšanas kārtību, tad sasauca kopsapulci, kas pieņem šo nolikumu. Vai tas neatgādina muižnieku laikus, jo arī tad kungs sprieda tiesu, kā tam bija izdevīgāk.

Turklāt vajadzēja paredzēt likuma darbību ierobežotā laikā. Šķiet, ka vislabāk privatizāciju būtu sākt ar 1993. gada janvāri un pabeigt līdz 1996. gada 1. novembrim atbilstoši zemes reformas otrās kārtas termiņiem par zemes nodošanu īpašumā. Jāparedz īpašuma nodošanas laiks un kārtība.

Likumā nav ietverts lauksaimniecības uzņēmuma pamatu pamats — zeme. Šeit ir runa par īpašuma sadali starp fiziskajām un juridiskajām personām kopsaimniecību un valsts saimniecību robežās. Zemes atdošana vecajiem īpašniekiem ir puslīdz skaidra, bet jautājums ir par pārējās — būtībā valsts zemes fonda sadali. To savā īpašumā pieprasījusi kopsaimniecība (paju sabiedrība) vai valsts saimniecība un kolektīvā lietošanā. Kā to privatizēt? Šādas plānības pagaidām sastāda divas trešdaļas un līdz šim lauksaimnieciski iznantojamajām. Ir aplami apvienoto kapitālu, kas veidojies kolektīvi-

šodien krasi izjūtam literatūras trūkumu par daudziem aktuāliem jautājumiem filozofijā, vēsturē, valodniecībā, praktiskas dabas jautājumos. Nepietiek bērnu literatūras gan latviešu, gan krievu valodā. Ar daiļliteratūru rajona bibliotēkas ir apgādātas samērā labi un ir vēl lielas rezerves un apmaiņas fonds.

Laika patēriņa un darba apjoma ziņā vislielākais darbs patreiz ir bibliotēku fondu decentralizācija.

Par spīti trūkumiem un nepilnībām daudzi bibliotēku darbinieki ir kultūras nesēji sabiedrībā, veicot visdažādākos sabiedriskos pienākumus, aktīvi piedaloties kultūras dzīvē.

Bet ir arī jādodomā par jauniem kadriem, kas spētu strādāt ar laikiem atbilstošām darba metodēm un būtu spējīgi pārslēgties uz tādu darbu, lai bibliotēka kļūtu par kultūras centru pagastā.

Bibliotēkām jābūt par galveno neitrālo avotu, kur var saņemt informāciju par daudzām sarežģītām problēmām, kādas rodas dzīvojot mūsdienu sabiedrībā.

Mēs apzināties, ka dažos tuvākajos gados bibliotēku izaugsme nav iespējama, runa var būt tikai par saglabāšanu, kas būtu visas sabiedrības interesēs.

Jauna Latvija nav iedomājama bez atjaunotām lautas bibliotēkām. Bibliotēka nav jaunatnes garīgās mājas fasāde vai jumts, bet pamatu pamats.

Ināra Batarāga,
rajona galvenās bibliotēkas direktore

zācijas procesā, novērtēt tā laika cenās (1940. g.), tas ir atkārtota atsavināšana, tāpēc jānovērtē tirgus cenās.

13. likuma pantā noteikts, ka privatizācijas komisijā jābūt ne mazāk par 9 cilvēkiem, taču 12. panta otrās rindkopas otrajā apakšpunktā minēti 7, kuriem kļāt jāpieskaita vēl pagasta zemnieku, pašvaldības un rajona lauksaimniecības departamenta pārstāvji, un kopā iznāk jau desmit. Cik tad īsti vajag?

Un vēl kas cits. Par to laikrakstā «Diena» jau izteicās Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas katedras docents G.Breslavs: «Protams, likuma radītājiem ir grūti būt cilvēkiem, jo viņi zinības guvusi padomju skolas un augstskolās. Kāda ir izeja no šī apburta loka, ja jaunus likumus izstrādā nepietiekami izglītoti cilvēki (nav svarīgi, vai viņiem ir zinātniskie grādi un nosaukumi vai nav) un tādī paši cilvēki veido jaunās ekonomiskās attiecības?». Secinājums te tāds: attīstīta sociālisma ekonomisko skolu beigušajiem ir jāpārvaldīfēcijas, pirms ķeras pie šāda veida likumu izstrādāšanas. Šī likuma darbība apturama un tas jāpārstrādā komisijai citā sastāvā, atņemtas ne ar kō nav attaisnojamas.

G.Bagātais,
Latvijas Zemnieku savienības
ekonomiskās komisijas
priekšsēdētājs, docents

Superpuikas, suņu dienas u.c.

Rajona puikas, čaļi, ūņi vai zēni, — kā nu kurš no stiprā dzimuma sevi sauc, pēdējā laikā ir spiesti vēl vairāk uzpurināties un savākties. Šosēstdien rajona kultūras namā notika konkurss «Superpuika». Bet pirms tā šādi konkursi notika gandrīz vai visās skolās. Piemēram, Vārkavas vidusskolā «superīgākais» bija 7. klases skolnieks Toms Pastars. Viņš uzvarēja 27 zēnu konkurencē. Tie bija piekto — astoto klašu skolēni. Savukārt vidusskolas zēni bija prasīgas žūrijas sastāvā. «Superpuika» noticis arī Preiļu 1., Aglonas vidusskolās un citur.

Bet par «Superpuiku» jānosauca arī Dainis Kivlenieks no Rudzātu vidusskolas. Viņš ir ieguvis slavu vēl lielāka mēroga pasākumā. 29. februārī notika republikas skolēnu olimpiādē fizikā. Tajā piedalījās trīs skolēni no Preiļu 1., viens no Līvānu 1. vidusskolas un Dainis. Olimpiādē viņš ieguva atzinību. Līdz ar to Dainis Kivlenieks bez iestāju eksāmeniem ieskaitīts Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātē.

Vārkavas vidusskolā uzskata, ka savas zemes patrioti uzaug tad, ja tās iepazīšanu sāk ar pašu mazāko tās stūrīti. Šoziem klases izgāja izstaigāt gar sava pagasta upītēm — Odziņu un Gadzāni. Apsekoja ekoloģisko stāvokli tajās un secināja, ka tās vēl ir dzīvības pilnas. Jaunie vārkavieši pašlaik gatavo būrišus putniem, bet vēl pirms tam iecerēta interesanta lieta — suņu dienas. Vienā no sestdienām visi ieradīsies skolā ar

saviem lauku sētu četrkājainajiem mīļiem. Gribētos gan redzēt šito jauko jampadraci!

Bet Līvānu 1. vidusskolā ziema pagājusi, aizraujoši rīkojot katru priekšmeta mācību nedēļu. Viena no tām, piemēram, bija veltīta latviešu valodai. Katras klases gatavotas sienas avīzes, tikšanās ar jaunajiem autoriem, skolas olimpiādes, izfeiksmīgās runas konkursi, 8.—9. klašu jaunrades sarīkojums ar nosaukumu «Uzvelciet baltu krēkļu un rakstiet no rītiem!», dzejniekiem V.Čudēnam un S.Kaldupei veltīti sarīkojumi, vidusskolas jauno autoru tikšanās, — un arī šis vēl nebūt nav viss nedēļā notikušo pasākumu uzskaitījums. Bez tam 12. klašu skolēni bija sarakstījuši ludziņas, kas tika iestudētas. Nevienam gadu šāda aktivitāte nebija vērojama. Visi latviešu valodas skolotāji un viņu apvienotāja Maija Kručpina jutās pa īstam nostrādājušies.

Arī citās mācību priekšmetu nedēļās bija daudz labu pasākumu.

Bet Jaunsilavas devīngadīgajā skolā ir pašiem savs «Brīnumu lauks». Tik bagātu sponsoru kā populārajā televīzijas raidījumā gan nav, tomēr stāties pie pašu izgatavotās spēles ripas azartisku gribētāju ir daudz. Skolā iestudētas un uzvestas arī ludziņas par pašreiz nozīmīgām tēmām — žēlsirdību, augstsirdību.

L.Sīla

Sākusies līgumu slēgšana ar cukurbiešu audzētājiem

10. martā Jēkabpils cukurfabrika sāka līgumu slēgšanu ar cukurbiešu audzētājiem. Cukurbiešu pamatcena noteikta 1500 rubļu par tonnu. Rudenī šī summa var arī pieaugt, inflācijas, resursu sadārdzinājuma, naudas un cukura cenu iespaidēdota. Par katru tonnu pārstrādei piegādāto cukurbiešu kopsaimniecības (paju un citas sabiedrības) varēs nopirkt 20 kilogramus cukura, zemnieku saimniecības un citi individuālie audzētāji — 50 kilogramus, kā arī 600 kilogramu grauzījumu un 15 kilogramus melases. Bez tam par katru decembri (iepriekš ieziemojot) tieši cukurfabrikai piegādāto tonnu varēs iepirkt 70 kilogramus cukura.

Lai katram nenāktos braukt uz fabriku, tērējot laiku un degvielu, viena pagasta individuālie audzētāji var slēgt vienotu līgumu. Protams, tas iespējams, ja pagasta pašvaldības sadarbībā ar paju sabiedrības augkopības speciālistiem uzņemsies rūpes uz sevi. Lai noslēgtu līgumu, jā sastāda cukurbiešu audzētāju saraksts, uzrādot audzētāju uzvārdu, vārdu, tev-

vārdu, pases datus, krājbankas kodu un personīgā rēķina numuru, lietošanā esošo zemes platību, cukurbiešu sējplatību, pārstrādei piegādājamo cukurbiešu apjomu. Šādu dokumentu ar savu parakstu un zīmogu apstiprina pagasta valdes priekšsēdētājs, kurš pilnvaro konkrētu personu citu audzētāju vārdā slēgt līgumu ar fabriku.

Saskaņā ar noteikumiem cukurfabrikas biešu audzētājiem pārdos kondicionētu biešu sēklu atbilstoši līgumā paredzētajam piegāžu daudzumam. Viens kilograms maksā 35—40 rubļus, un sēklu varēs saņemt līguma slēgšanas dienā.

Lai vieglāk būtu orientēties, informēju, ka uz vienu hektāra simtdaļu ir jāizsēj 150—200 grami sēklas. Ievērojot agrotehniskās prasības, no hektāra simtdaļas iespējams iegūt vidēji 300—400 kilogramu saldo biešu.

J.Kivlenieks,
lauksaimniecības pārvaldes
galvenais agronoms

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

OTRDIENA, 17. MARTS

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 J.Štrauss. Karaliskais valsis. 18.20 Tikšanās Kamīna zālē. 19.05 Arēna. 19.20 Nieru transplantācijas centrā. 19.50 Lūzdu vārdu! 20.00 Mult.filma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 10 minūtes pirms pirmizrādes. 21.15 A.Niedra. Lūduma dūmos. Televīzijas iestudējums. 1. daļa. 22.15 Aci pret aci. Divi Kristāpi un viena balle... 23.15 Elegantie mērkaķi. Britu Ziemeļaustrumu mediju mācību centra īsfilma.

LATVIJAS TV II

17.00 Diena pasaulē. 18.00 Ziņas. 18.10 Vakara vēstnesis.

OSTANKINAS TV

18.20 NVS meistarsacīkstes hokejā. 20.00 Ziņas. 20.45 Mscenskaskas apriņķa lēdija Makbeta. Mākslas filma. 22.50 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

17.55 Krievija un pasaule. 18.25 Pēterburgas mīts. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Bēgšana. 2. daļa. Krievijas TV teātris. 20.30 Dok.filma. 22.00 Vēstis. 22.25 Vēlījums diriģentam. Kirila Kondrašina piemiņai.

LATGALES TV

22.00 Latgales ziņas (krievu val.). 22.20 Sludinājumi, reklāma. 22.30 Latgales ziņas.

TREŠDIENA, 18. MARTS

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Fragmenti no P.Čaikovska baleta Apburtā princese. 18.50 Brīvais mikrofonis. 19.40 Mēriņu laiki. 20.00 Pasaka par zvēriem un putniem. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Dabas daudzveidība. 21.40 Mākslas pasaulē. 22.40 Roka klasika. Gary Moore.

LATVIJAS TV II

17.00 Diena pasaulē. 18.00 Ziņas.

OSTANKINAS TV

18.10 ELS. Mākslas filma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 22.30 Koncerts. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

18.00 Kriminālvēstis. 18.15 Āzijas balss. 18.40 Ekonomis. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Politnodrāja. Tādas partijas nav. 20.25 Ar skatienu pret Krieviju. 20.40 M. Mitua. Akompanētājs. Krievijas TV teātris. 21.05 Krievijas Federācijas AP sesijā. 21.40 Futbols. Spānijas Barselona - Kijevas Dinamo. 22.35 Viens pret vienu liecinieku klātbūtnē. M.Raspulina.

LATGALES TV

20.30 Starptautiskais komercturnīrs volejbolā sievietēm. Ķīmiķis (Daugavpils) - Rusava (Kijevas).

CETURTDIENA, 19. MARTS

LATVIJAS TV I

16.00 Baltijas universitātes starptautiskais TV konkurss. 18.00 Ziņas. 18.10 Mult.filma. 18.20 Pēkšņi. Aktualitātes un reklāma. 18.35 Intervija ar vācu žurnālistu B.Nilsenu - Štokbiju. 19.00 Dzīvīte, dzīvīte... 1. daļa. 19.30 Programmas Neatkarība klubs. 20.00 J.Čapeks. Stāsti par suni un kaķi. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Monopols. Mākslas filma. 22. sērija. 22.00 Dzīvīte, dzīvīte... 2. daļa.

LATVIJAS TV II

17.00 Diena pasaulē. 18.00 Ziņas. 18.10 Vakara vēstnesis.

OSTANKINAS TV

18.20 NVS meistarsacīkstes hokejā. 20.00 Ziņas. 20.40 Tēma.

KRIEVIJAS TV

17.00 Biatlons. 17.55 Parlamenta vēstnesis. 18.10 Tiek apspriests Krievijas Federācijas konstitūcijas projekts. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Speciālais komercvēstnesis. 19.40 Sappi par Izraēlu. 3. filma. 20.20 Krievijas Federācijas AP sesijā. 20.55 Piektais ritenis. 22.00 Vēstis. 22.25 Piektais ritenis. 23.10 Izklaidējoša programma.

LATGALES TV

21.20 Latgales ziņas (krievu val.). 21.40 Sludinājumi, reklāma. 21.45 Latgales ziņas. 22.05 Sludinājumi, reklāma. 22.15 Staņislavu Broku atceroties.

PIEKTDIENA, 20. MARTS

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Visi putni skaisti dzied. 18.25 Sports un sports. 19.10 Globuss. 19.35 Valdības viedoklis. 20.00 Mult.filma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 A.Niedra. Lūduma dūmos. 2. un 3. daļa. 23.00 Kustību teātris.

LATVIJAS TV II

17.00 Diena pasaulē. 18.00 Ziņas. 18.10 Vakara vēstnesis.

OSTANKINAS TV

18.20 Māna ģimene un citi zvēri. Mākslas filma. 10. sērija. 18.50 Brīnumu lauks. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Skatīens un citas programmas piedāvā... 0.10 Rīta

zvaigzne nakts ēterā.

KRIEVIJAS TV

16.55 Reportāža no NATO. Par ko strīdas admirāļi? 17.25 Mājas klubs. 17.40 Versija. 17.55 Kristīgā programma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Zelta piesis. 20.15 Trīs iepazīšanās. Mākslas filma. 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Federācijas AP sesijā. 22.50 Aktieru nakts klubs.

SESTDIENA, 21. MARTS

LATVIJAS TV I

8.45 Kristīgā pasaule. 9.00 Rīta stunda. 10.00 Kārumnieks. 10.15 Skaistumam un veselībai. 10.35 A.Kronenbergs. Sprungumuižā gadatirgus. 11.15 U-ūl Sasaukušāns Latvijas bērniem. 12.00 Monopols. Mākslas filma. 26. sērija. 12.50 Koris Latvija pasaulē. 13.30 Pasaule dejo. 14.05 Ugunssardzē. 14.25 Globuss. 14.50 Mācīsimies svešvalodas! 15.30 Deutsche Welle programma. Mīnhene. 16.30 Fotografija. 16.55 Pūteju orķestra Daugava koncerts. 17.15 Režisores S.Stiebras multispēles. 18.15 Ansambļis Bumerangs. 18.45 Visu vai neko! TV viktorīna. 20.00 Mult.filma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Savai zemei. 21.55 Katru sestdienu Tonis. 22.10 Konkurss neprecētiem cilvēkiem, mūzika un vēl kas cits... 22.25 Pērkons Liepājā.

OSTANKINAS TV

14.00 Ziņas. 14.25 Limpopo. 14.55 Slepēnā misija. Mākslas filma. 17.00 Bitīte Maija. Mult.filma. 18.05 E.Rjanzanova autorprogramma. 20.00 Ziņas. 20.40 Negaidīts. ASV mākslas filma. 21.55 Bravo! 24.00 1992. gada Anglijas kausa izcīņa futbolā.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Avots. 8.00 Basketbola apskats. 8.30 Dok.filma. 9.15 Piligrims. Krievijas ceļojumu birojs. 10.00 Plus vienpadsmit. 12.00 Trests M. 12.30 Pēterburgas mohikāni. Vladimirs Atlantovs. 13.00 Vēstis. 13.20 Krievu stils. 13.50 Eskulaps. 14.00 Iepazīstieties - kinostudija 12-A. 15.30 A.Averčenko miniatūras lasa aktieris I.Kašincevs. 16.05 V.Pozners un F.Donahjū. 17.00 Bosko piedzīvojumi. Mult.filma. 17.30 Parlamenta vēstnesis. 17.45 Tūkstoš baleta laktis. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 S.Jurska izrāde Spēlmaņi - XXI. 20.25 Huzāru eskadrons straujais. Mākslas filma. 1. sērija. 22.00 Vēstis. 22.25 Programma A.

LATGALES TV

17.25 Latgales ziņas (krievu val.). 17.45 Latgales ziņas. 18.35 Sludinājumi, reklāma. 18.45 Staņislava Broka atcerēti vēltis simfoniskās mūzikas koncerts.

SVĒTDIENA, 22. MARTS

LATVIJAS TV I

9.00 Dievkalpojums Rīgas evaņģēliskajā Sv.Marka baznīcā. 10.00 Programma nedzirdīgajiem. 10.20 Pēc zvana. 10.50 Mazās bites spēlā. 11.20 Jaunie mūzikā. 12.00 Monopols. Mākslas filma. 27. sērija. 12.50 Mikrofonā TV vakars. 14.50 Kinožurnāls. 15.00 Kristīgā programma. 15.30 Starptautiskā radioierakstu konkursa Lai jaudis dzied laureātu koncerts. 16.00 Spēlavots. Dok.filma. 16.35 Alise. 17.30 Vēstures lappuses. Latvijas robeža. 18.00 I.Kalniņa dziesmas. 18.45 Latgales TV piedāvā... Staņislavu Broku pieminot. 19.15 Skabarga. 20.00 Mult.filma. 20.30 Panorāma. 21.15 Sports. 21.20 Tikšanās ar zvaigznēm. 21.55 A.Niedra. Lūduma dūmos. 4. un 5. daļa.

OSTANKINAS TV

8.15 Rīta agrumā. 8.55 Viss iespējams. 9.25 Jauni vārdi. 10.15 Varavīksne. 10.45 Francija. Vienkāršs biznesa noslēpums. 2. daļa. 12.00 Bagātīte arī raud. Mākslas filma. 12.45 NVS meistarsacīkstes hokejā. 16.25 Kas ir kopā ar mums? 16.45 TV locis. 16.55 V.Disnejs piedāvā... 17.45 Ziņas. 18.00 Pirmā mīlestība. Sižets diviem stāstiem. Mākslas filma. 19.15 E.Rjanzanova autorprogrammas. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.50 Kas? Kur? Kad? 22.50 Mult.filma pieaugušajiem. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Dok.filma. 8.00 Gribat ticēt. 8.30 Mult.filma. 8.40 Logs. 9.10 Folklorā. 10.00 Grāmata grāmata. Mult.filma. 10.30 Re, kur viņi... 11.00 Biatlons. 12.00 Akcija Pelikāns, labdarības izsole. 13.00 Vēstis. 13.20 Baltā vārna. 14.10 Tas notika Peņkovā. Mākslas filma. 15.55 Dzīvnieku pasaulē. 16.55 Pasaules meistarsacīkstes basketbolā NBA profesionāļu komandām. 17.55 Kabare Niekī. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Megija. Francijas mākslas filma. 3. sērija. 20.00 Ar skatienu pret Krieviju. 20.20 Starpbrīdis. 20.35 Huzāru eskadrons straujais. Mākslas filma. 2. sērija. 22.00 Vēstis. 22.20 Sporta karuselis. 22.30 Ne tikai ar smiekliem vien... 23.15 Roka kafejnīca.

LATGALES TV

11.10 Jāzepa dienas dievkalpojums Bukmuižas Romas katoļu baznīcā. 14.30 Starptautiskais komercturnīrs volejbolā sievietēm. Aurora (Rīga) - Sparta (Maskava). 16.25 Pilsētas folklorā. 19.45 Programma Vazums.

◆ No redakcijas pasta somas Paldies dakteriem!

Gribu pastāstīt par notikumiem, kādi atgadījās ar mani pagājušā gada nogalē un šī gada sākumā. Nesen atgriezies no Rīgas, no Paula Stradiņa klinikas. Bet — visu pēc kārtas.

Pagājušā gada 12. decembrī braucu uz Preiļiem darba darīšanās, taču nokļuvi nevis izglītības nodaļā, kur man vajadzēja ierasties, bet Preiļu slimnīcas terapijas nodaļā, jo jau mājās un pa ceļam autobusā jutu stipru nelabumu. Ierados slimnīcā ar pazeminātu asinsspiedienu, stipri ielaistu, faktiski neārstētu bronhītu un stiprām sāpēm kreisā ceļa locītavā un kreisās kājas ikrus. Lī., vēnas iekaisumu (kā vēlāk konstatēja ārsts). To visu kopā ņemot, nonāca tik tālu, ka 20. decembrī man iestājās krīze — es biju zaudējusi dzīvību, un tikai pateicoties daktera Ruskulja (viņš mani ārstēja un tobrīd, par laimi, atradās apgaitā palātā) ātrai reakcijai, pašizliedzībai, jā, arī drosmei, viņš darīja visu iespējamo, lai mani atgrieztu dzīvei.

Vēlāk, kad nācu pie samaņas un jautāju dakterim, kas slāvēja pie manas gultas, kas te notika, viņš bezspēkā nolaida rokas un teica, ka pats Dievs man stāvējis blakus. Tā kā man ir savs priekšstats par Dievu, tad zinu, ka tikai dakterim Anatolijam Ruskulim esmu pateicību parādā par to, ka atkal dzīvoju. Vēl sekoja vairākas mazākas lēkmes, jo slimība bija saistīta ar asins trombozi. Pēc Preiļu slimnīcas pusotru mēneši ārstējies Rīgā. Paldiem atgūstu spēkus mājās.

Vēl par dakteri Martu Veitu gribu pastāstīt. Apbrīnoju šīs sievietes iemīlēšanos savā darbā: Nesaprotami, kad viņa ir mājās un kad atpūšas! Rītos pamostoties, dzirdama viņas balss nodaļā, vakaros, dodoties pie miera, slimniekus nomierina tas, ka daktere Veita noteikti ir nodaļā. Pirms Ziemassvētkiem un Jaungada dienās bija daudz brīvo dienu, bet apbrīnojami tas, ka daktere Veita visas brīvdienas bija nodaļā. Tā kā es biju viena no smagākajām slimnīcēm, kas tas bija par gandarījumu, kad daktere vienmēr apraudzīja mani, rūpējoties par manu veselības stāvokli! Tikai siltus vārdus varu teikt par medicīnas māsiņām Ingu, Ivetu, divām Vījām, Valentīnu, Līviju, Lenu (atvainojos, ka saucu vārdos, jo tā mēs slimnieki viņas saucām — mīļi) uzrunājot vārdā). Jebkurā diennaktī laikā viņas sniegtā vajadzīgā palīdzība.

Kāpēc es to visu stāstu? Pirmkārt, gribu pateikties visam Preiļu slimnīcas terapijas nodaļas personālam un citiem slimnīcas darbiniekiem par rūpēm, pašizliedzību, atbildību par veicamo darbu.

Otrkārt, gribu vērst lasītāju uzmanību uz to, ka nedrīkst ielaist slimības. Ja es savlaicīgi būtu griezusies pie ārsta, ar mani nebūtu gadījās tādas likstas un tik ilgstoša ārstēšanās tagad.

Vēlreiz mīļš paldies dakterim Anatolijam Ruskulim un Martai Veitai.

Valentīna LATKOVSKA,
Ārdavas deviņgadīgās skolas direktore

Rēzekne

Latgales Austrumu birža

Tirgi notiek vienu reizi divās nedēļās sestdien.
Turpinās brokeru vietu pārdošana.
Ieeja uz tirgiem — bezmaksas.

Birža nodarbojas ar preču un izejvielu resursu, pārtikas produktu, nekustamā īpašuma, tautas patēriņa preču, rūpniecības iekārtu, rūpniecības telpu, komunālā īpašuma objektu tirgiem. Veic fondu operācijas ar vērtspapīriem un kredītresursiem.

Adrese: Rēzeknē, Dārzu ielā 7 a, tālrunis 25596, fakss 24036.

Latgales Austrumu birža jūs gaida!

Sākot ar 1992. gada 16. martu,

KAFEJNĪCA «LĪVENA»

atvērta no plkst. 14 līdz 2,

pārtraukums no plkst. 19 līdz 20;

RESTORĀNS «DUBNA»

picktdienās, sestdienās no plkst. 15

līdz 3, pārtraukums no plkst. 19 līdz

20, pārējās nedēļas dienās no plkst.

12 līdz 24, pārtraukums

no plkst. 17 līdz 18.

PĀRDOD

steidzīgi lauku māju. Zvanīt vakaros 23079;

zirgu. Tālrunis 52544;

slaukšanas aparātu. Tālrunis 65114;

sienu un mēbeles. Tālrunis 21370;

melnraibās šķirnes govi. Zvanīt 55606;

pārdod vai maina automašīnu M-2140 «Lukss» pret jaunu T-16 M, vai pārē. Adrese: p/ū Smelteri, «Ulināni». Pēteris Biukšans.

MAINA

steidzīgi divstābu dzīvokli ar visām ērtībām pret diviem vienistābas dzīvokļiem. Zvanīt 21443 vakaros.

labiekārtotu četristābu dzīvokli pret 2 atsevišķiem. Ir variants. Tālrunis 21446.

Tavs mūžs kā abeju dārzs
Paliks tiem, kas tālāk ies.
Izsakām līdzjūtību Ilgai Gierkenai, MĀTI
smiltājā guldot.

Kaimiņi

Klusa, klusa paliek sēta,
Klusa mātes istabiņa.
Nav vairs mātes mīļo soļu,
Viņas gudrā padomiņa.
Izsakām dziļu līdzjūtību Janīnai Soikai
sakarā ar MĀTES nāvi.
Paju sabiedrības «Gailiņi» arodkomiteja

Ja smagi bija strādājot,
Lai vieglas smiltis zeme dod.
Izsakām līdzjūtību Monikai Macijevskai
sakarā ar MĀSAS nāvi.
Preiļu siera rūpnīcas kolektīvs

Šī gada 22. martā plkst.
10.00 rajona KN notiks
rajona iedzīvotāju tikšanās
ar LNNK vadību.

LNNK valde

Garāžu kooperatīva Nr.4, Mehanizatoru
ielā, biedriem š.g. 21., 22., 28., 29. martā
jāuzrāda elektroskaitītāji un jānomaksā
nodokļi par 1992. gadu. Naudu pieņems
garāžu teritorijā.

Valde

Preiļu 1. vidusskola lūdz vecākus, kuru
bērniem jāuzsāk mācības 1. klasē š. g. 1.
septembrī, nodot iesniegumus skolas
kanceleijā līdz 20. aprīlim. Izzīņas pa
telefonu 22558.

28. martā plkst. 17.30

Preiļu RKN

humora valodā runās

L.KRIVĀNS

un valsts valodā dziedās

Ž.SIKSNA.

Bilētes cena 10 rbļ.

Galv. redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš
1950.gada 29.marta otrdienās un ceturtdie-
nās. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Dibinā-
tājs un izdevējs — apgāds «Avīze», Rīgā,
Kr.Barona ielā 2. Iespiests Daugavpils
tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums.
Viena iespiedloksne. Pas. 398
Metiens 8597 eksemplāri (latviešu izdevu-
mam.6453, krievu — 2144).

REDAKCIJAS ADRESE:

228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Sludināju-
mus pieņem redakcijas grāmatvedībā katru
dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no
plkst.10.00 līdz 12.00 un no plkst.14.00 līdz
17.00 (tālrunis 22305).
Pasūtījuma indekss 68169.

Celtniecības speciālisti, kuri vēlas strādāt Austrumsibīrijā, var pieteikties trestā «Čitaenergostroj».

Darba alga — 3000 rubļu mēnesī un augstāka, kā arī 70 procentu piemaksa par darbu Sibīrijas apstākļos.

Dzīvošana labiekārtotās dzīvokļu tipa kopmītnēs.

Lai saņemtu izsaukumu uz darba vietu, tresta kadru daļā jāiesūta aizpildīta personīgā kadru uzskaites kartīte un darba grāmatīņas kopija (izraksts).

Adrese: Čitas apgabals, Olovjaņinas rajons, Jasnogorskas ciemats, trests «Čitaenergostroj». Telefons Čitā: 37244, 61945.